Näringsutskottets betänkande

1981/82:39

över proposition 1980/81:195 i vad avser ersättning till statens vattenfallsverk i samband med avveckling av Sölvbackaprojektet jämte motioner

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1980/81:195 (jordbruksdepartementet) moment 4, som avser nedsättning av det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk i samband med verkets medverkan vid avvecklingen av det s. k. Sölvbackaprojektet,

dels en motion som har väckts med anledning av propositionen,

dels en motion i ärendet som har väckts under allmänna motionstiden år 1982.

Propositionen i angiven del och motionerna redovisas i det följande. Propositionen och den förstnämnda motionen har hänvisats till civilutskottet, som efter att ha avlåtit betänkande över propositionen i vad avser momenten 1–3 (CU 1980/81:42) har överlämnat ärendet i övrigt till näringsutskottet.

Som expert vid ärendets behandling har näringsutskottet anlitat vattenrättsrådet Per Ivan Jönsson, vattenöverdomstolen. En promemoria av denne återges som *bilaga 1* (s. 9).

Statens vattenfallsverk har tillställt utskottet en skrivelse i ärendet. En till skrivelsen fogad promemoria återges som *bilaga 2* (s. 11).

Propositionen

Förslag

I propositionen föreslås, såvitt här är i fråga, (4) att riksdagen medger att det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk sätts ned med 280 000 000 kr.

Bakgrund och motivering

Ett dotterbolag till Sydkraft AB fick våren 1979 tillstånd av regeringen att bygga ut Sölvbackaströmmarna i övre Ljungan inom Bergs kommun i Jämtlands län och där anlägga ett kraftverk, benämnt Sölvbacka kraftverk. Hösten 1979 hemställde riksdagen att regeringen skulle vidta åtgärder för att

nå en överenskommelse om att arbetena på Sölvbacka kraftverk skulle avbrytas. Förhandlingar härom fördes för statens räkning av justitiekanslern, som i en rapport föreslog överenskommelse om en begränsad utbyggnad. Regeringens förslag på grundval av rapporten avslogs emellertid av riksdagen. F. d. landshövding Mats Lemne och hovrättslagman Hans Svahn fick i uppdrag att föra nya förhandlingar med sikte på en fullständig avveckling av projektet. Deras avtalsförslag borde enligt direktiven för förhandlingarna vara så utformat att hela ersättningsfrågan kunde avgöras i ett sammanhang.

Enligt ett förslag till avtal som förhandlarna redovisade i april 1981 skulle statens vattenfallsverk till Sydkraft, som hade förvärvat de ifrågavarande fallrättigheterna i Sölvbacka, överlåta rätt till ersättningskraft motsvarande den beräknade kraftproduktionen i Sölvbacka om 71 GWh/år. I ersättning härför skulle Sydkraft erlägga drygt 70 milj. kr. till vattenfallsverket. Det till sommaren 1981 diskonterade värdet av produktionen vid Sölvbacka beräknades av vattenfallsverket – enligt en kalkylprincip som redovisas i förhandlarnas skrivelse till regeringen (prop. s. 17 f.) – till 350 milj. kr. Beloppet på 70 milj. kr. motsvarade den kapitalinsats, 100 milj. kr., som skulle ha krävts för att bygga Sölvbacka kraftverk, efter ett avdrag betingat huvudsakligen av att Sydkraft skulle gå miste om ett visst avskrivningsunderlag.

De faktorer som väsentligen påverkade det framtida värdet av den ifrågavarande produktionskapaciteten kunde, anförde vattenfallsverket, inte prognosticeras på ett entydigt sätt. Förhandlarna underströk detta; de menade emellertid att det saknades anledning att frångå vattenfallsverkets beräkning. Samtidigt uttalade de, när de tillstyrkte att vattenfallsverket skulle få full kompensation för sin medverkan, att de saknade anledning att ta ställning till med vilket belopp nedsättning av verkets förräntningspliktiga kapital borde medges.

I propositionen föreslogs riksdagen medge att staten förvärvade fallrättigheter m. m. resp. överlät ersättningskraft och fallrättigheter m. m. enligt det avtal som preliminärt hade ingåtts av förhandlarna. Vidare föreslogs riksdagen anvisa visst anslag och lämna regeringen visst bemyndigande att ikläda staten ekonomisk förpliktelse. Riksdagen har beslutat enligt regeringens förslag i nu angivna delar (CU 1980/81:42, rskr 1980/81:390).

I fråga om den föreslagna nedsättningen av det förräntningspliktiga statskapitalet hos vattenfallsverket – enligt verkets hemställan – anförs i propositionen följande. Nedsättningen syftar till att kompensera vattenfallsverket för förluster av de till Sydkraft överlåtna krafttillgångarna på ett sådant sätt att vattenfallsverkets framtida tariffnivå inte skall påverkas av överlåtelsen. Nedsättningen medför en årlig minskning av det överskott som vattenfallsverket skall leverera in till staten. För budgetåret 1981/82 blir minskningen 30,1 milj. kr.

Motionerna

Yrkanden

I motion 1980/81:2197 av Lars Werner m. fl. (vpk), vilken har väckts med anledning av propositionen, hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk sätts ned med 15 000 000 kr.

I motion 1981/82:441 av Ivar Franzén m. fl. (c), vilken har väckts under allmänna motionstiden år 1982, hemställs att riksdagen beslutar att inte bevilja [statens vattenfallsverk] nedsättning av förräntningsskyldigheten med anledning av avvecklingen av Sölvbackaprojektet.

Motivering

I motion 1980/81:2197 (vpk) anförs att den värdering som ligger till grund för regeringens förslag om nedsättning av det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk är helt felaktig. Den hänför sig inte vare sig till s. k. realvärden eller till marknadsvärden, säger motionärerna. De finner det uppenbart att vattenfallsverket och regeringen har värderat den planerade årsproduktionen vid Sölvbacka alldeles för högt. Om sådana värderingar godtas kan de, menar motionärerna, bli farliga prejudikat på vad det kostar att undanta våra sista levande älvar från utbyggnad. Motionärerna jämför den värdering av Sölvbackakraften som kommer till uttryck i regeringens förslag med prissättningen vid andra aktuella vattenkraftsaffärer. Särskilt berörs vattenfallsverkets bud på Gränges AB:s kraftrörelse inför verkets förvärv av denna, vilket ännu inte hade genomförts när motionen avlämnades. Riksdagen måste, uttalar motionärerna, basera sina bedömningar av vattenkraftens värde på faktiska marknadsekonomiska bedömningar i kombination med en värdering av de bevarandevärden som finns knutna till resp. älvsträcka.

Motion 1981/82:441 (c) har väckts efter det att vattenfallsverket fått tillstånd att förvärva vattenkraftsanläggningar från Gränges. Motionärerna jämför värderingen i de båda fallen av det diskonterade värdet för producerad elström. Om vattenfallsverkets förräntningsförmåga minskar när det avhänder sig vattenkraft till marknadspris bör förräntningsförmågan på motsvarande sätt öka när vattenfallsverket får förvärva vattenkraft till marknadspris, menar motionärerna. De tillägger emellertid att det knappast är rimligt och möjligt att i varje enskild affär göra framtidskalkyler och påstå att de stämmer med kommande verklighet.

Utskottet

Efter att år 1979 ha fått erforderliga tillstånd av regeringen och vattendomstolen stod ett dotterbolag till Sydkraft AB i begrepp att exploatera Sölvbackaströmmarna i övre Ljungan inom Jämtlands län för utvinning av vattenkraft. Riksdagen motsatte sig emellertid denna utbyggnad och begärde att regeringen skulle föranstalta om förhandlingar syftande till en avveckling av projektet. De förhandlingar som fördes utmynnade så småningom – i april 1981 – i ett preliminärt avtal som svarade mot det angivna syftet. Statens vattenfallsverk hörde till parterna i detta avtal. En av förutsättningarna för en uppgörelse var nämligen att Sydkraft skulle få rätt att från vattenfallsverket erhålla ersättningskraft motsvarande den beräknade kraftproduktionen i Sölvbacka. Vattenfallsverkets åtagande aktualiserade frågan om kompensation till verket för de krafttillgångar som överlåts till Sydkraft. Innebörden av avtalet – vilket i erforderlig utsträckning har godkänts av riksdagen – och av vattenfallsverkets ersättningsanspråk anges närmare i den föregående redogörelsen för propositionen (s. 2 f.). I enlighet med vattenfallsverkets krav, som har presenterats och något kommenterats i de av regeringen utsedda förhandlarnas redovisning av sitt uppdrag (bilaga till propositionen), föreslår regeringen att det förräntningspliktiga statskapitalet hos vattenfallsverket sätts ned med 280 milj. kr. Det är detta förslag i propositionen som näringsutskottet här har att behandla.

Två motioner har riktats mot detta förslag. Vänsterpartitet kommunisterna begär i sin partimotion 1980/81:2197, som väcktes våren 1981 med anledning av propositionen, att det angivna beloppet skall minskas till 15 milj. kr. Med hänvisning till andra aktuella vattenkraftsaffärer hävdar motionärerna att den värdering som ligger till grund för regeringens förslag är helt felaktig och att den kan bli ett farligt prejudikat för bedömningen av framtida förslag om kraftverksbyggen. Motion 1981/82:441 (c), som har avlämnats under allmänna motionstiden i år, har sin utgångspunkt i vattenfallsverkets förvärv kort dessförinnan av Grängesbergs AB:s kraftrörelse (prop. 1981/82:25 bil. 10, NU 1981/82:13, rskr 1981/82:82). Om en sådan kalkylteknik som har använts i Sölvbackafallet tillämpas på Grängesaffären kommer man fram till att den sistnämnda medför en ökning av vattenfallsverkets förräntningsförmåga som mer än väl kompenserar minskningen till följd av Sölvbackauppgörelsen, hävdar motionärerna. De vill därför att riksdagen skall avslå regeringens förslag om nedsättning av det förräntningspliktiga statskapitalet hos vattenfallsverket.

Vattenfallsverkets kompensationskrav, som regeringen har anslutit sig till och genom propositionen förelagt riksdagen, har på näringsutskottets uppdrag granskats av en expert, vattenrättsrådet Per Ivan Jönsson. Denne har, i anslutning till en av vattenfallsverket i början av år 1982 gjord värdering av elektrisk kraft i ett vattenmål, kommit fram till en värdering av Sölvbackakraften som leder till en lägre kompensation än den som

vattenfallsverket och regeringen har förordat. Jönsson har framlagt sin kalkyl i en promemoria, vilken återges som *bilaga 1* till detta betänkande. Enligt denna kalkyl bör den av Sölvbackauppgörelsen föranledda nedsättningen av vattenfallsverkets statskapital begränsas till 170 milj. kr. Till bemötande härav har vattenfallsverket i en promemoria, vilken återges som *bilaga 2*, anfört att frågan om ersättning för Sölvbackauppgörelsen bör prövas på basis av "de förutsättningar som gällde då överenskommelsen träffades". Vattenfallsverket vidhåller sålunda det ersättningskrav som redovisas i propositionen. I övrigt har vattenfallsverket ingen annan erinran mot Jönssons kalkyl än att framtida realprisstegring hos anläggnings-, drift- och underhållskostnader bort – till skillnad från vattendomstolens praxis – beaktas i denna.

Utskottets utgångspunkt är att vattenfallsverket bör tillerkännas full kompensation för de kraftresurser som verket avstår från till följd av sin medverkan i Sölvbackauppgörelsen. De kostnader som bevarandet av Sölvbackaströmmarna medför bör med andra ord bäras av staten, inte av vattenfallsverkets kunder.

Såväl vattenfallsverket som statens förhandlare har framhållit att det är svårt att göra säkra prognoser för prisutvecklingen på energiområdet under den långa tid som det gäller i detta fall. Redan måttliga ändringar i beräkningsunderlaget ger, som förhandlarna påpekar, stora utslag i slutresultatet. Det blir, vill utskottet slå fast, statsmakternas sak att finna en så säker grund som möjligt för fastställandet av statens kompensation till vattenfallsverket.

Från vattenfallsverkets sida tycks man vilja göra gällande att riksdagen till följd av "förutsättningarna" för överenskommelsen nu är förpliktad att tillämpa de värderingsprinciper som verket har angivit. Utskottet delar inte denna uppfattning. De berörda "förutsättningarna" har ju inte karaktären av regler eller villkor i övrigt som har fastställts med bindande verkan. Det är i stället fråga om prognoser rörande elkonsumtionsutveckling, bränslekostnader etc. vilka det alltid är fullt legitimt att ompröva både vad gäller beräkningsgrunderna och vad gäller deras hållbarhet mot bakgrund av senaste tillgängliga data. En kritisk granskning av värderingsprinciperna ingår alltså som ett naturligt led i utskottets beredning av ärendet. Utskottet vill erinra om att statens förhandlare i sin redovisning (prop. s. 19) inte har tagit ställning till med vilket belopp ersättning bör medges vattenfallsverket. Under den period som rimligen måste få anslås för ärendets fortsatta beredning har, som framgår av det föregående, vattenfallsverket självt presenterat värderingsgrunder som, tillämpade på Sölvbackafallet, leder till en väsentligt lägre ersättningsnivå än enligt propositionen. Dessa värderingsgrunder torde i nuläget allmänt bedömas som mera realistiska än de ursprungliga. Utskottet föreslår, med hänvisning till den bifogade promemorian om kompensation till vattenfallsverket (bilaga 1) att riksdagen

medger regeringen att sätta ned det förräntningspliktiga statskapitalet hos vattenfallsverket med 170 milj. kr.

De båda motionerna blir enligt utskottets förslag tillgodosedda så till vida att riksdagen väsentligt reducerar den ersättning till vattenfallsverket som regeringen har föreslagit. I övrigt avstyrker utskottet motionerna. Med anledning av de jämförelser som motionärerna gör med andra kraftaffärer vill utskottet framhålla att jämförelser av detta slag är mycket vanskliga med hänsyn till de särdrag som varje sådan transaktion har. Detta gäller såväl de berörda krafttillgångarnas och anläggningarnas läge och beskaffenhet som de affärsmässiga förutsättningarna i övrigt. I fråga om vattenfallsverkets förvärv av Gränges kraftrörelse kan särskilt nämnas att det finansieras genom återlån av medel som vattenfallsverket har fonderat. För detta återlån skall ränta erläggas. Räntekostnaderna bedöms på kort sikt motsvara avkastningen av de förvärvade produktionsanläggningarna.

I motion 1980/81:2197 (vpk) uttrycks, som förut har nämnts, farhågor för att en för hög värdering av Sölvbackakraften skall bli prejudicerande för värderingen av framtida presumtiva byggnadsobjekt. Utskottet vill med anledning härav betona följande. Syftet med det beslut som utskottet nu föreslår är endast att vattenfallsverket ostridigt skall bli fullt kompenserat för den kraft som överlåts till Sydkraft. Underlaget för beräkningen är, som har framhållits, i viss mån osäkert. Därtill kommer det nyss påtalade förhållandet att varje kraftaffär måste bedömas med hänsyn till sina särdrag. Mot bakgrund av vad här sagts bör prejudikatsverkan av det föreslagna beslutet bli ytterst ringa.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:195 moment 4 samt motionerna 1980/81:2197 och 1981/82:441 medger att det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk sätts ned med 170 000 000 kr.

Stockholm den 18 maj 1982

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Sven Andersson (fp), Nils Erik Wääg (s), Margaretha af Ugglas (m), Lilly Hansson (s), Lennart Pettersson (s), Rune Jonsson (s), Hadar Cars (fp), Karl Björzén (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Ingegärd Oskarsson (c), Birgitta Johansson (s), Ivar Franzén (c) och Lennart Blom (m).

Reservation

Sven Andersson (fp) och Hadar Cars (fp) anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Efter att – – – (=utskottet, s. 4 f.) – – – vattenfallsverkets kunder.

Från denna utgångspunkt kommer utskottet till slutsatsen att grunden för beräkning av den ersättning som skall utgå till vattenfallsverket bör vara den som regeringen har föreslagit. Utskottet kan alltså inte ansluta sig till experten Jönssons förslag. Enligt detta skulle man inte utgå från de prognoser i fråga om elkonsumtion, bränslekostnader etc. som gällde när överenskommelsen om Sölvbackaaffären träffades. I stället skulle man på ett godtyckligt sätt välja andra förutsättningar för kalkylen. Ett sådant förfarande strider mot de förpliktelser som riksdagen måste anses ha iklätt sig när den beslöt att Sölvbackaprojektet skulle avvecklas. Den anmärkning som utskottet här har riktat mot Jönssons kalkyl gäller i än högre grad de båda motionerna. Utskottet avstyrker dessa och tillstyrker regeringens förslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till proposition 1980/81:195 moment 4 samt med avslag på motionerna 1980/81:2197 och 1981/82:441 medger att det förräntningspliktiga statskapitalet hos statens vattenfallsverk sätts ned med 280 000 000 kr.

Särskilt yttrande

Ivar Franzén (c) anför:

Utskottet har ingående prövat frågan om ersättning till statens vattenfallsverk för till Sydkraft överlåten vattenkraft. Jag har ingen erinran mot utskottets ställningstagande utifrån angivna förutsättningar.

Utskottet har dock inte tagit upp yrkandet i motion 1981/82:441 till saklig prövning. Jag har förståelse för svårigheterna att i efterhand koppla samman två helt skilda affärer – Sölvbacka och Gränges AB. Ändå skulle en sådan koppling ha framstått som helt naturlig om den kunnat göras i ett tidigare skede.

Vattenfallsverket har till Sydkraft överlåtit vattenkraft motsvarande en årsproduktion om 71 GWh. Om staten i detta läge hade förvärvat motsvarande vattenkraft av Gränges AB och därefter överlåtit denna till vattenfallsverket borde det självklart ha utgjort full kompensation till vattenfallsverket. Statens kostnad skulle då ha blivit ca 130 milj. kr. minskat med 70 milj. kr. som Sydkraft har erlagt till vattenfallsverket. Nettot skulle sålunda bli ca 60 milj. kr.

Mot detta resonemang kan möjligen anmärkas att utbyggnaden av Sölvbacka skulle ha inneburit att ny vattenkraft tagits i anspråk och att detta på sikt skulle fått andra ekonomiska effekter än ett byte av ägare till befintlig vattenkraft. Detta kan vara riktigt.

En helt korrekt lösning skulle då ha varit att staten utan förräntningskrav på vattenfallsverket hade bekostat nyutbyggnad av vattenkraft motsvarande 71 GWh/år. Nettokostnaden skulle även i detta fall bli i storleksordningen 60 milj. kr. Detta kan jämföras med de 170 milj. kr. som utskottet föreslår.

Bilaga 1

1982-04-02

Per Ivan Jönsson

Kompensation till statens vattenfallsverk för medverkan i avveckling av Sölvbackaprojektet

Avvecklingen av Sölvbackaprojektet innebär bl. a. att avtal träffats mellan vattenfallsverket å ena sidan och Sydkraft och Trångfors å andra sidan med innebörd att vattenfallsverket till Sydkraft överlåter rätt till ersättningskraft motsvarande värdet av den beräknade kraftproduktionen i Sölvbacka. Avtalet innehåller vidare att Sydkraft till verket erlägger drygt 70 Mkr. Beloppet motsvarar den kapitalinsats, som skulle ha krävts för att bygga Sölvbacka, minskad med den skattereduktion Sydkraft gått miste om på grund av förlorat skatteunderlag.

Kompensationen till vattenfallsverket bör i princip utgöras av värdet av den ersättningskraft verket avstått till Sydkraft. Storleken på denna ersättningskraft är emellertid så avvägd att den motsvarar värdet av produktionen (71 GWh) vid Sölvbacka. I stället för att erhålla denna kraft till "Sölvbackakostnad" tvingas verket producera kraften till en kostnad motsvarande det marginella kraftvärdet. Kompensationen till vattenfallsverket bör därför utgå som skillnaden mellan detta marginella värde av kraften och kraftens självkostnad i Sölvbacka plus den kapitalinsats, som krävs för att bygga Sölvbacka.

Här angiven metod för värdering av kraftproduktionen skiljer sig icke i princip från vad som angivits i bilaga s. 17 och 18 till prop. 1980/81:195. Av erhållet underlag till den värdering som utförts i bilaga till propositionen framgår att förutsättningarna för beräkningarna bygger på konsekvensutredningens referensalternativ. CDL har under hösten 1981 framlagt en ny prognos över elförbrukningen i landet omfattande tiden t. o. m. 1990. Denna prognos visar lägre förbrukningssiffror än konsekvensutredningens. Vattenfallsverket har utarbetat "Värdering av elektrisk kraft i vattenmål" daterad 1982-02-01 och ingiven till vattendomstolen i målet om Fatsjö kraftverk (se bilaga[1]). Verkets utredning bygger på ovannämnda CDL-prognos, vidare räknas det med en lägre ökning av bränslepriserna än vad konsekvensutredningen förutsatt. Slutligen förutsättes att anläggningskostnaderna ej kommer att öka i realpris. Den sålunda utförda kraftvärderingen bygger på prognoser utförda i tiden efter konsekvensutredningens tillkomst och ger därför ett riktigare kraftvärde än det värde som erhålles ur underlaget från konsekvensutredningen.

[1]Återges ej här.

I det följande har därför gjorts en värdering av Sölvbackakraften utifrån vattenfalls värderingsutredning. Av utredningen framgår att det till år 1982 – dvs. det år då Sölvbacka skulle ha tagits i drift – diskonterade medelvärdet för energin beräknats till 20 öre/kWh. Effektvärdet i Norrland har angivits med all sannolikhet bli försumbart under överskådlig tid. Härav erhålles följande kraftvärden på stamnätet för 400 och 220 kV.

	Syd- o. mellansverige öre/kWh	Övre Norrland öre/kWh
vinter dagtid	23	20
vinter övrig tid	19	18
sommar dagtid	18	16
sommar övrig tid	16	15

Med dessa kraftvärden erhålles att kraften från Sölvbacka skulle ha ett värde av 13,84 Mkr/år (Syd- o. mellansverige) respektive 12,37 Mkr (Övre Norrland). På stamnätet mitt för Sölvbacka kan kraften beräknas ha ett värde av ca 13,2 Mkr/år. Överföringen från Sölvbacka till stamnätet kan inklusive förluster och kostnader beräknas uppgå till storleksordningen 1 Mkr/år dvs. kraften vid Sölvbacka får ett värde av 12,2 Mkr/år. Nuvärdet av kraften diskonterad till år 1981 blir då om stationens livslängd är 60 år

$$\frac{1}{1{,}04} \times 12{,}2 \times 22{,}62 = 265 \text{ Mkr i prisnivå 1981 k} = 640.$$

Självkostnaden för kraftens uttagning i Sölvbacka uppgår till 100 Mkr i anläggningskostnad. Kapitaliserade drift- och underhållskostnader uppgår till 24 Mkr (Gullnäs utredning bilaga 2) i prisnivån K=590. Vid K=640 uppgår drift och underhåll till 26 Mkr.

Ett avstående av utbyggnad av Sölvbacka ger således en förlust av $265 - (100+26) \sim$ *140 Mkr.*

Härtill kommer att vattenfallsverket i avtalet med Sydkraft avstått från en ersättning på ca 30 Mkr, som Sydkraft på grund av skattetekniska skäl gått miste om i samband med avtalet. Vattenfallsverket bör således kompenseras med $140+30 =$ *170 Mkr.*

Det förutsättes härvid att vattenfallsverket får behålla av Sydkraft till verket erlagt belopp på 70 Mkr.

Bilaga 2

Vattenfall
1982-04-23

Kompensation till Statens Vattenfallsverk för medverkan i avveckling i Sölvbackaprojektet

Vattenrättsrådet Per Ivan Jönsson har i en PM daterad 1982-04-02 yttrat sig över den värdering av den beräknade kraftproduktionen i Sölvbackaprojektet som ingår i uppgörelsen mellan Vattenfallsverket å ena sidan och Sydkraft och Trångfors å andra sidan i avsikt att icke bygga ut Sölvbacka.

Jönsson har i sitt yttrande icke framfört någon skiljaktig mening om principerna för beräkning av kraftproduktionens värde. Yttrandet innehåller i stället en ny beräkning av värdet enligt samma principer som de av Vattenfall tillämpade. Skillnaden ligger där i att Jönsson baserat sin kalkyl på senare framkomna förutsättningar. I uppgörelsen beräknades värdet av produktionen i Sölvbacka under förutsättning av en elförbrukningsökning enligt den prognos som användes i Konsekvensutredningens referensalternativ, samt med tillämpning av där använd prognos för bränslepriserna. Dessutom räknades med en realprisökning om 1 % per år för produktionsanläggningarnas anläggningskostnad och 2 % per år för drift- och underhållskostnaderna.

Jönsson baserar sin kalkyl på en av Vattenfallsverket i målet om Fatsjö kraftverk inlämnad utredning, "Värdering av elektrisk kraft i vattenmål" daterad 1982-02-01. Här har för belastningsutvecklingen tillämpats CDL prognos från 1981 och för bränslepriser en ny prognos. Vidare har icke beaktats realprisstegring hos anläggningskostnader och drift och underhållskostnader.

Nämnda förutsättningar är orsaken till att Jönsson får ett värde av kraften i 1981 års prisnivå om 265 Mkr att jämföra med 350 Mkr enligt kalkylerna i uppgörelsen.

Orsakerna till att Vattenfall icke räknade med realstegring av anläggningskostnaden i nämnda PM av 1982-02-01, sammanhänger med att den var avsedd för vattendomstolen, som i vattenmål visat sig obenägen att inteckna framtida värdestegringar som kan bedömas tveksamma. Detta framgår också av domstolens uttalande i målet att man endast bör beakta gällande förhållanden. Tages hänsyn till nämnda realprisstegring skulle Jönsson vid i övrigt samma förutsättningar ha kommit till ett värde på kraften av 280 Mkr.

Det är enligt vattenfallsverkets mening icke rimligt att pröva en del av uppgörelsen med helt nya förutsättningar än som legat till grund för avtalet vid undertecknandet och som då bedömdes som de mest sannolika.

Vattenfallsverket har icke anledning framföra några erinringar mot

Jönssons kalkyl utöver vad som ovan framförts om förutsättningarna.

Som slutsats av ovanstående vill Vattenfallsverket framföra som sin mening att den aktuella prövningen av ersättningen till verket bör baseras på ett värde av produktionen i Sölvbacka om 350 Mkr i 1981 års prisnivå, dvs. på de förutsättningar som gällde då överenskommelsen träffades.

Thure Berglund

Vidi: *A. Lundberg*

GOTAB 72315 Stockholm 1982